

7. Rekurze (a „hrubá síla“)

BI-EP1

Efektivní programování 1

ZS 2025/2026

Ing. Martin Kačer, Ph.D.

© 2025 Martin Kačer

Katedra teoretické informatiky
Fakulta informačních technologií
České vysoké učení technické v Praze

Rekurze – co je to?

- Funkce (metoda) během svého vykonávání způsobí své nové vyvolání
  - Přímě
  - Nepřímě (přes jinou funkci/metodu)

Rekurze – proč?

- Programovací technika
  - V některých jazycích v podstatě jediná možnost pro vyjádření opakování atp.
  - Je stejně „silná“ jako iterace (cykly)
- Způsob uvažování o problému
  - Může zjednodušit řešení

Rekurze – kdy?

- Rekurzivní povaha problému
  - Hierarchické datové struktury
  - Rekurentní definice
- Rekurzivní přístup k řešení
  - Převod na jednodušší instanci
  - Rozdělení na více menších podproblémů

Rekurzivní pohled

- Instance problému (konkrétní zadání)
- K řešení použijeme řešení menší instance
  - Jedné (lineární rekurze)
  - Více (stromová rekurze)
- Nejjednodušší instanci vyřešíme

Příklad – faktoriál

- $N! = 1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot (N-1) \cdot N$
- „Menší“ instance
  - $(N-1)!$
- Krok řešení
  - $N! = (N-1)! \cdot N$
- Základní případ (ukončující podmínka)
  - $0! = 1$

Faktoriál – kód

- Ukončující podmínka
- Rekurzivní krok

```
int factorial(int n) {  
    if (n < 1) return 1;  
    return n * factorial(n-1);  
}
```

Příklad – Fibonacciho čísla

- 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, ...
- $F(1) = F(2) = 1$
- pro $N > 2$: $F(N) = F(N-2) + F(N-1)$

- Rekurzivní řešení se nabízí

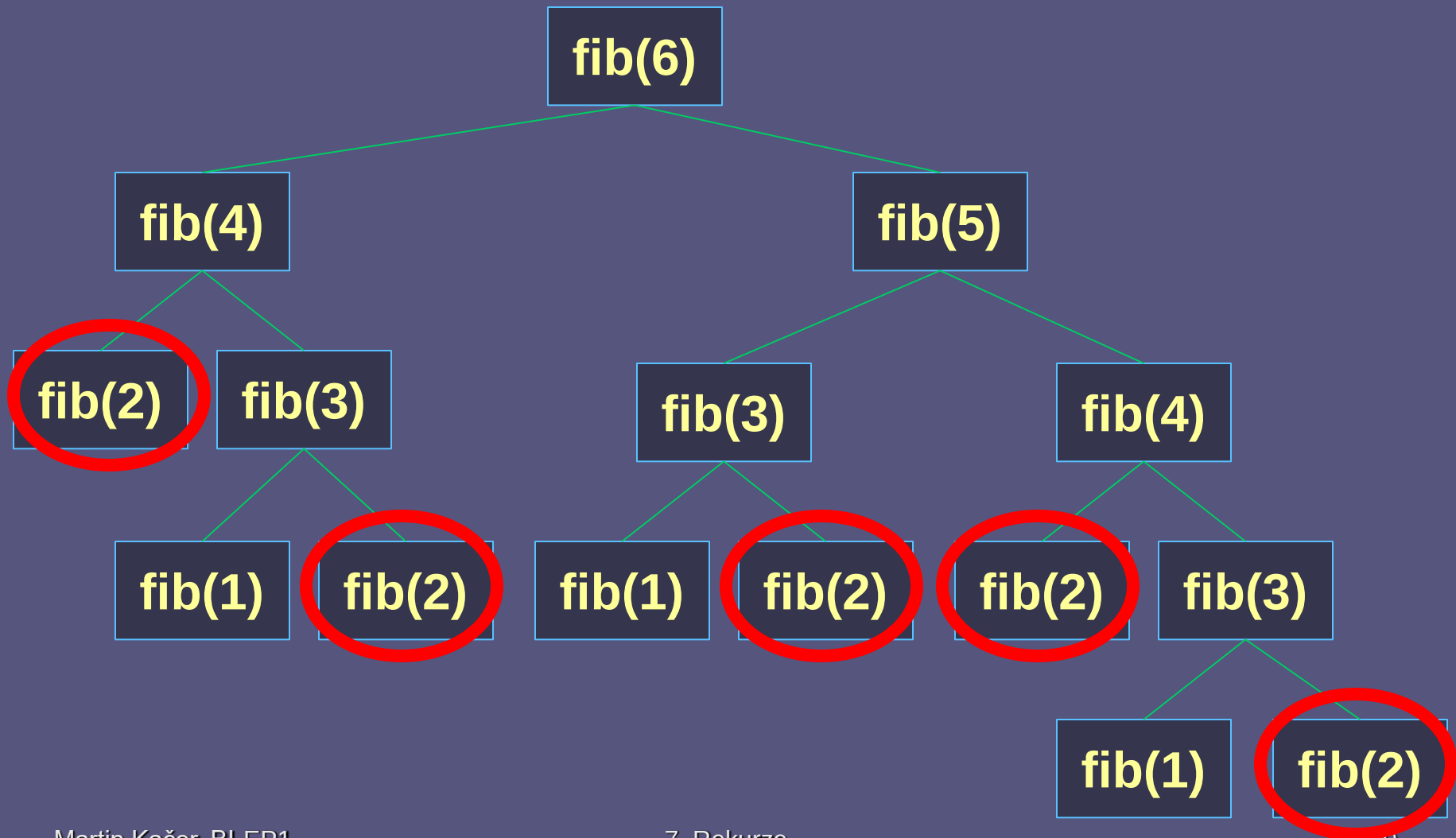

Fibonacciho čísla – kód

- $F(1) = F(2) = 1$
- pro $N > 2$: $F(N) = F(N-2) + F(N-1)$

```
int fib(int n) {  
    if (n <= 2) return 1;  
    return fib(n-2) + fib(n-1);  
}
```

Strom rekurzivního volání

Princip volání funkcí

- Lokální proměnné – systémový zásobník
- Při volání funkce uložení na zásobník
  - Registry
  - Návratová adresa
  - Parametry funkce
- Při návratu
  - Odstranění ze zásobníku
  - Předání výsledku

Volání funkcí – demo


```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
    x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

ret → A		
main		
ret → x		

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
→ int prsqr(int n) {  
    x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

ret → C		
prsqr	n = 2	
ret → A		
main		
ret → x		

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    [A] prsqr(2);  
    [B] prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
    x = [C] sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
→ int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

	x = 2	
ret → [C]		
prsqr	n = 2	
ret → [A]		
main		
ret → [x]		

parametry

proměnné

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    [A] prsqr(2);  
    [B] prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
    → x = [C] sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

prsqr	n = 2	x = 4
ret → [A]		
main		
ret → [x]		

Volání funkcí – demo


```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
    x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

ret → B		
main		
ret → x		

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
→ int prsqr(int n) {  
    x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

ret → C		
prsqr	n = 3	
ret → B		
main		
ret → x		

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
    x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
→ int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

	x = 3	
ret → C		
prsqr	n = 3	
ret → B		
main		
ret → x		

parametry

proměnné

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
     x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

prsqr	n = 3	x = 9
ret → B		
main		
ret → x		

Volání funkcí – demo

```
int main() {  
    A prsqr(2);  
    B prsqr(3);  
}  
int prsqr(int n) {  
    x = C sqr(n);  
    printf("%d", x);  
}  
int sqr(int x) {  
    return x*x;  
}
```

main		
ret → x		

parametry

proměnné

Rekurze – funguje stejně

- Rekurze – při vykonávání nic nového
- Vykonává se znovu stejná funkce
- Stav uložen na zásobníku:
  - Parametry
  - Proměnné
  - Návrátové adresy

Rekurze – demo


```
int main() {  
    printf("%d\n",  
        A fib(6));  
}  
int fib(int n) {  
    int x;  
    if (n<=2)  
        return 1;  
    x = B fib(n-2);  
    x += C fib(n-1);  
    return x;  
}
```

ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {  
    printf("%d\n",  
        A fib(6));  
}  
→ int fib(int n) {  
    int x;  
    if (n<=2)  
        return 1;  
    x = B fib(n-2);  
    x += C fib(n-1);  
    return x;  
}
```

ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n<=2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```

ret → B		
fib	n = 4	x
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n <= 2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```

fib	n = 2	x
ret → B		
fib	n = 4	x
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n<=2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```


ret → C		
fib	n = 4	x = 1
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n<=2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```

ret → B		
fib	n = 3	x
ret → C		
fib	n = 4	x = 1
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n <= 2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```

fib	n = 1	x
ret → B		
fib	n = 3	x
ret → C		
fib	n = 4	x = 1
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

parametry

proměnné

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n<=2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```


ret → C		
fib	n = 3	x = 1
ret → C		
fib	n = 4	x = 1
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n <= 2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```

fib	n = 2	x
ret → C		
fib	n = 3	x = 1
ret → C		
fib	n = 4	x = 1
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {
    printf("%d\n",
        A fib(6));
}
int fib(int n) {
    int x;
    if (n<=2)
        return 1;
    x = B fib(n-2);
    x += C fib(n-1);
    return x;
}
```

fib	n = 3	x = 2
ret → C		
fib	n = 4	x = 1
ret → B		
fib	n = 6	x
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {  
    printf("%d\n",  
        A fib(6));  
}  
int fib(int n) {  
    int x;  
    if (n<=2)  
        return 1;  
    x = B fib(n-2);  
    x += C fib(n-1);  
    return x;  
}
```


fib	n = 4	x = 3
ret → B		

fib	n = 6	x
ret → A		

main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {  
    printf("%d\n",  
        A fib(6));  
}  
int fib(int n) {  
    int x;  
    if (n<=2)  
        return 1;  
    x = B fib(n-2);  
    x += C fib(n-1);  
    return x;  
}
```


ret → C		
fib	n = 6	x = 3
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

```
int main() {  
    printf("%d\n",  
        A fib(6));  
}  
→ int fib(int n) {  
    int x;  
    if (n<=2)  
        return 1;  
    x = B fib(n-2);  
    x += C fib(n-1);  
    return x;  
}
```

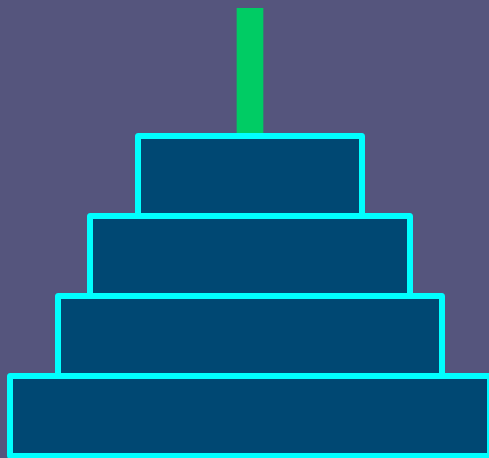
fib	n = 5	x
ret → C		
fib	n = 6	x = 3
ret → A		
main		
ret → x		

Rekurze – demo

- ... a tak dále

Příklad – hanojské věže

- Přesouvání disků mezi třemi trny
- Po jednom a pouze menší na větší
- Úkol: přenést z A na B

A

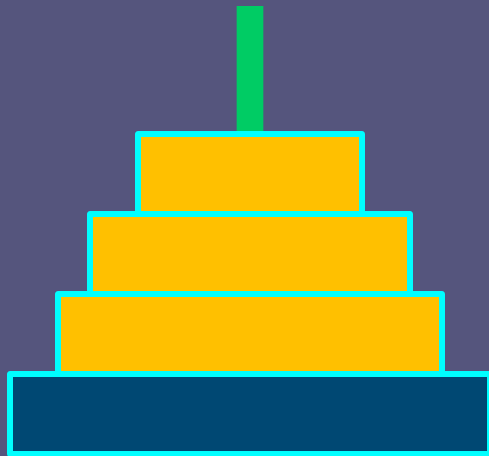
B

C

Hanojské věže – jak na to?

- Rekurzivně
  - N-1 disků z A na C (největší disk nepřekáží)
  - největší z A na B
  - N-1 disků z C na B

A

B

C

Hanojské věže – kód

- Ukončovací podmínka?
  - Co nejjednodušší => žádný disk!

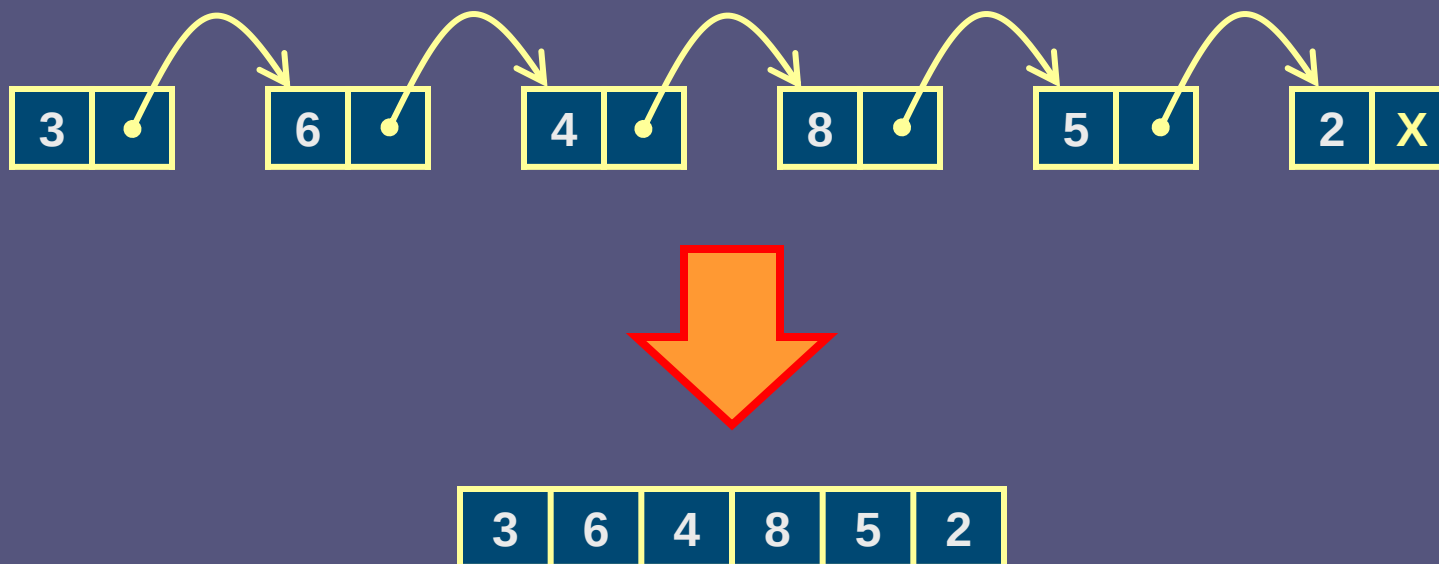
```
void hanoi(int n,  
           int from, int to, int use) {  
    if (!n) return;  
    hanoi(n-1, from, use, to);  
    move_one(n, from, to);  
    hanoi(n-1, use, to, from);  
}
```

Jak vidět rekurzi?

- „Kdyby byla instance problému o maličko menší, uměl bych řešení rozšířit“
- Voláme funkci, aby menší instanci vyřešila (jako když voláme standardní funkci)
- Je lepší si příliš nepředstavovat úrovně zanoření a zásobník
  - (ale měli bychom znát)

Kopírování seznamu do pole

- Na vstupu spojový seznam
- Výsledkem pole se stejnými prvky

Kopírování seznamu do pole

- Standardní řešení má 2 průchody:
  1. Určení počtu prvků
  2. Kopírování
- Rekurze:
  - Při zanořování počítá prvky
  - Při návratu kopíruje

Seznam – rekurzivní krok

- Zkopírujeme zbytek seznamu do dostatečně velkého pole
- Na první pozici přidáme první prvek
- Potřebujeme přidat parametr
  - „Kolik prvků na začátku vynechat“

Seznam – kód

- Ukončovací podmínka = prázdný seznam
- Šlo by to bez rekurze napsat kratší?

```
int[] copyList(Node head) {  
    return copyRest(0, head);  
}  
  
int[] copyRest(int n, Node head) {  
    if (head == null)  
        return new int[n];  
    int[] res = copyRest(n+1, head.next);  
    res[n] = head.number;  
    return res;  
}
```

Anagramy – zadání

- Anagram = přesmyčka
  - Permutace písmen ve slově
- **abcd:**

abcd

bacd

abdc

badc

acbd

bcad

acdb

bcda

adbc

bdac

adcb

....

Anagramy – pomocí rekurze

- Vybereme první znak (postupně všechny)
- Rekurzivně přidáme permutaci zbytku

```
char word[100];  
int used[100], wlen;  
char anagram[100];  
.  
.  
.  
wlen = strlen(word);  
for (i = 0; i < wlen; ++i) used[i] = 0;  
generate(0);
```

Anagramy – pomocí rekurze

```
void generate(int alen) {
    int i;
    if (alen == wlen) {
        printf("%s\n", anagram);
        return;
    }
    for (i = 0; i < wlen; ++i) {
        if (used[i]) continue;
        used[i] = 1;
        anagram[alen] = word[i];
        generate(alen+1);
        used[i] = 0;
    }
}
```

Anagramy – rozšíření

- Co když se budou písmena opakovat?
  - Chceme odstranit duplicitní výsledky

- **abba:**

aabb

baab

abab

baba

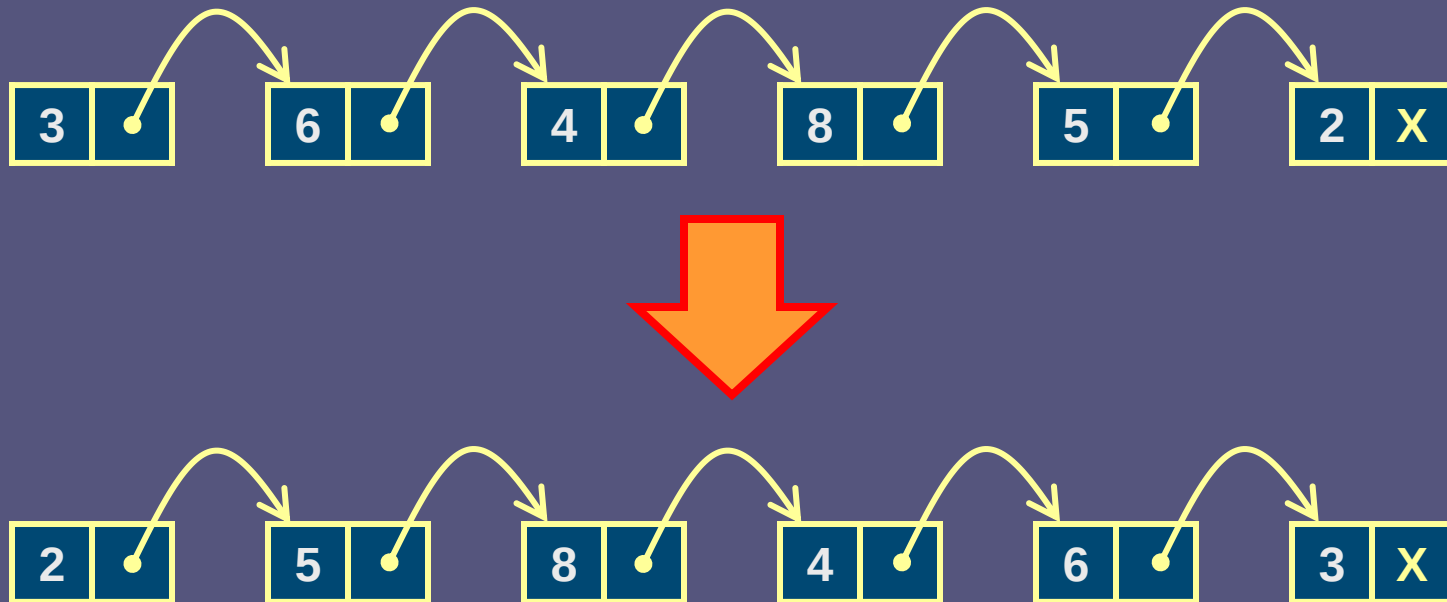
abba

bbaa

- Změnit rekurzivní krok (bez opakování)

Obrácení pořadí prvků

- Na vstupu spojový seznam
- Výsledkem seznam v opačném pořadí

Grayův kód

- Všechna binární čísla, tj. 2^N prvků
- Po sobě jdoucí kódy se liší jedinou číslicí
- Kód délky N:
  - 0 na začátku + kód délky N-1
  - 1 na začátku + kód délky N-1 pozpátku

Grayův kód – příklad

0	0	0	0
0	0	0	1
0	0	1	1
0	0	1	0
0	1	1	0
0	1	1	1
0	1	0	1
0	1	0	0
1	1	0	0
1	1	0	1
1	1	1	1
1	1	1	0
1	0	1	0
1	0	1	1
1	0	0	1
1	0	0	0

Binary Code							Gray Code								
hex	dec	n - bits					changes	n - bits					changes	hex	dec
		5	4	3	2	1		5	4	3	2	1			
17	23	1		1		1	4	1					1C	28	
18	24	1					1						14	20	
19	25	1				1	2					1	15	21	
1A	26	1			1		1					1	17	23	
1B	27	1				1	1			1		1	16	22	
1C	28	1		1			3					1	12	18	
1D	29	1				1	1					1	13	19	
1E	30	1					2					1	11	17	
1F	31	1		1			1					1	10	16	
00	0						5					1	00	0	
01	1					1	1					1	01	1	
02	2				1		1					1	03	3	
03	3					1	1					1	02	2	
04	4			1			3					1	06	6	
05	5			1		1	1					1	07	7	
06	6				1		2					1	05	5	
07	7			1		1	1					1	04	4	
08	8		1				4					1	0C	12	
09	9		1			1	1					1	0D	13	
0A	10			1			2					1	0F	15	
0B	11				1		1			1		1	0E	14	
0C	12			1			3					1	0C	12	
0D	13				1		1					1	0B	11	
0E	14			1		1	2					1	09	9	
0F	15			1			1					1	08	8	
10	16	1					5					1	18	24	
11	17					1	1					1	19	25	
12	18						2			1		1	1B	27	
13	19				1		1					1	1A	26	
14	20			1			3					1	1E	30	
15	21				1		1					1	1F	31	
16	22					1	2					1	1D	29	
17	23						1					1	1C	28	

Grayův kód – zakódování

- 0 na začátku + kód délky N-1
- 1 na začátku + kód délky N-1 pozpátku

```
String encode(int idx, int len) {  
    if (len == 0) return "";  
    int cnt = 1 << len;  
    return (idx < cnt/2)  
        ? "0" + encode(idx, len-1)  
        : "1" + encode(cnt-idx-1, len-1);  
}
```

Grayův kód – dekodování

- 0 na začátku + kód délky N-1
- 1 na začátku + kód délky N-1 pozpátku

```
int decode(String code) {  
    if (code.length() == 0) return 0;  
    int rest = decode(code.substring(1));  
    return (code.charAt(0) == '0')  
        ? rest  
        : (1 << code.length()) - 1 - rest;  
}
```

Grayův kód – nerekurzivně

```
unsigned binaryToGray(unsigned num) {  
    return num ^ (num >> 1);  
}  
  
unsigned grayToBinary(unsigned num) {  
    unsigned mask;  
    for (mask = num>>1; mask; mask = mask>>1)  
        num = num ^ mask;  
    return num;  
}  
  
unsigned grayToBinary32(unsigned num) {  
    num = num ^ (num >> 16);  
    num = num ^ (num >> 8);  
    num = num ^ (num >> 4);  
    num = num ^ (num >> 2);  
    return num ^ (num >> 1);  
}
```

Rekurzivní struktury I

- Kořenové stromy
- XML soubory
- Adresáře na disku

```
void traverse(File f) {  
    System.out.println(f); // or do anything else  
    if (f.isDirectory()) {  
        for (String name : f.list())  
            traverse(new File(f, name));  
    }  
}
```

Rekurzivní struktury II

■ Vyhodnocování výrazů (priority, závorky)

```
char next() {  
    while (pos < str.length &&  
           Character.isWhitespace(str[pos])) ++pos;  
    return (pos < str.length) ? str[pos] : 0;  
}  
  
char move() {  
    char ch = next();  
    ++pos;  
    return ch;  
}
```

Rekurzivní struktury II

```
int expression() {
    int x = term();
    while (next() == '+' || next() == '-')
        if (move() == '+') x += term(); else x -= term();
    return x;
}

int term() {
    int x = factor();
    while (next() == '*' || next() == '/')
        if (move() == '*') x *= factor(); else x /= factor();
    return x;
}

int factor() {
    int x = 0;
    if (next() == '(') { move(); x = expression(); move(); return x; }
    while (Character.isDigit(next())) { x = x * 10 + (move() - '0'); }
    return x;
}
```


Rekurze – na co dát pozor

- Ukončovací podmínka
  - MUSÍ být vždy přítomna
- Místo na systémovém zásobníku
  - Je omezené, musíme s tím počítat
- Časová složitost!
  - Někdy nesnadné určit

Rekurze – operační složitost

- Lineární
  - $O(h)$
- Stromová (k volání)
  - $O(k^h)$
- Podrobněji viz BI-MA2

Back-tracking („hrubá síla“)

- Zkoušení všech možností
- Obvykle rekurzivně
  - Zkus začátek jedné možnosti
  - Pokračuj rekurzivně všemi možnými způsoby
  - Vyřeš triviální případy
- Příklad: *tahové hry, anagramy*

Koncová rekurze

- Co je koncová rekurze? (*tail recursion*)
  - Rekursivní volání je úplně poslední (pak už se jen vrací výsledek)
- Umožňuje efektivnější vykonávání
  - Nevytváří nový rámec na zásobníku

Koncová rekurze – příklad

- Poslední prvek spojového seznamu

```
Item getTail(Item head) {  
    if (head.next == null)  
        return head;  
    return getTail(head.next);  
}
```

Koncová rekurze – faktoriál

- Je rekurze u faktoriálu koncová?
  - **NENÍ** (pak se ještě násobí) → lze upravit?

```
int factorial(int n) {  
    if (n < 1) return 1;  
    return n * factorial(n-1);  
}
```

Koncová rekurze – faktoriál

- Příklad převodu na koncovou rekurzi
  - Často je třeba nový parametr („akumulátor“)

```
int factorial(int a, int n) {  
    if (n < 1) return a;  
    return factorial(a*n, n-1);  
}
```

Koncová rekurze – význam

- Jak lze využít koncovou rekurzi?
- Při volání se nemusí vytvořit nový rámec na zásobníku
  - Nahradí se současný

Koncová rekurze – demo

```
→ int factorial(int a, int n) {  
    if (n < 1) return a;  
    return A factorial(a*n, n-1);  
}
```

factorial		
ret → ^x		

Koncová rekurze – demo


```
int factorial(int a, int n) {  
    if (n < 1) return a;  
    return A factorial(a*n, n-1);  
}
```

factorial	a = 1	n = 5
ret → x		

Koncová rekurze – demo

```
int factorial(int a, int n) {  
    if (n < 1) return a;  
    return A factorial(a*n, n-1);  
}
```


factorial	a = 5	n = 4
ret → A		

factorial	a = 1	n = 5
ret → x		

Koncová rekurze – demo

```
int factorial(int a, int n) {  
    if (n < 1) return a;  
    return A factorial(a*n, n-1);  
}
```


factorial	a = 5	n = 4
ret → A		

factorial	a = 1	n = 5
ret → x		

Koncová rekurze – demo

```
int factorial(int a, int n) {  
    if (n < 1) return a;  
    return A factorial(a*n, n-1);  
}
```


factorial	a = 5	n = 4
ret → x		

Koncové volání

- Ve skutečnosti nejde jen o rekurzi
- Jakékoli poslední volání funkce/metody jde takto nahradit
- Některé překladače optimalizují
  - Zejména u funkcionálních jazyků

Dotazy?

